

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ  
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**  
Кафедра Статистики та економічного аналізу

**ЗАТВЕРЖЕНО**  
Економічний факультет  
«13» червня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА  
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**  
**Проектний аналіз**

**Галузь знань**            05 «Соціальні та поведінкові науки»  
**Спеціальність**        051 «Економіка»  
**Освітня програма**    «Економіка підприємства»  
**Факультет**            Економічний  
**Розробники:**         завідувач кафедри статистики та економічного аналізу, к.е.н.  
                                 доц, Музиченко А.О.

Київ – 2025 р.

## Опис навчальної дисципліни проектний аналіз

Метою вивчення дисципліни «Проектний аналіз» є формування базових знань здобувачів, зокрема опанування ними професійних знань і практичних навичок з методології аналізу проектних рішень, розробки та обґрунтування проектів для задоволення суспільних та особистих потреб в умовах обмеженості ресурсів, прищеплення бажання оволодівати новими спеціальними знаннями, сприяння формуванню економічного мислення адаптованого до вимог ринкової економіки.

| Галузь знань, спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти                 |                             |          |
|-------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------|----------|
| Освітній ступінь                                                                    | Бакалавр                    |          |
| Спеціальність                                                                       | 051 – Економіка             |          |
| Освітня програма                                                                    | Економіка підприємства      |          |
| Характеристика навчальної дисципліни                                                |                             |          |
| Вид                                                                                 | обов’язкова                 |          |
| Загальна кількість годин                                                            | 150                         |          |
| Кількість кредитів ECTS                                                             | 5                           |          |
| Кількість змістових модулів                                                         | 2                           |          |
| Форма контролю                                                                      | Екзамен                     |          |
| Показники навчальної дисципліни<br>для денної та заочної форм здобуття вищої освіти |                             |          |
|                                                                                     | Форма здобуття вищої освіти |          |
|                                                                                     | денна                       | заочна   |
| Рік підготовки                                                                      | 4                           | 5        |
| Семестр                                                                             | 7                           | 9        |
| Лекційні заняття                                                                    | 30 год.                     | 8 год.   |
| Практичні, семінарські заняття                                                      | 30 год.                     | 8 год.   |
| Лабораторні заняття                                                                 | -                           | -        |
| Самостійна робота                                                                   | 90 год.                     | 134 год. |
| Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобувачів вищої освіти        | 4 год.                      |          |

### 1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

**Мета вивчення дисципліни** – формування базових знань здобувачів, зокрема опанування ними професійних знань і практичних навичок з методології аналізу проектних рішень, розробка та обґрунтування проектів для задоволення суспільних та особистих потреб в умовах обмеженості ресурсів, прищеплення бажання оволодівати новими спеціальними знаннями, сприяння формуванню економічного мислення адаптованого до вимог ринкової економіки.

#### *Набуття компетентностей:*

**інтегральна компетентність (ІК):** Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в економічній сфері, які характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, що передбачає застосування теорій та методів економічної науки.

#### *загальні компетентності (ЗК):*

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

**спеціальні (фахові) компетентності (СК):**

СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- на міжнародному рівнях.

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

СК7. Здатність застосовувати комп'ютерні технології та програмне забезпечення з обробки даних для вирішення економічних завдань, аналізу інформації та підготовки аналітичних звітів.

СК10. Здатність використовувати сучасні джерела економічної, соціальної, управлінської, облікової інформації для складання службових документів та аналітичних звітів.

**Програмні результати навчання (ПРН):**

ПРН 5. Застосовувати аналітичний та методичний інструментарій для обґрунтування пропозицій та прийняття управлінських рішень різними економічними агентами (індивідуумами, домогосподарствами, підприємствами та органами державної влади).

ПРН 8. Застосовувати відповідні економіко-математичні методи та моделі для вирішення економічних задач.

ПРН 10. Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності.

ПРН 11. Вміти аналізувати процеси державного та ринкового регулювання соціально-економічних і трудових відносин.

ПРН 13. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання соціально-економічних даних, збирати та аналізувати необхідну інформацію, розраховувати економічні та соціальні показники.

ПРН 19. Використовувати інформаційні та комунікаційні технології для вирішення соціально-економічних завдань, підготовки та представлення аналітичних звітів.

**2. Програма та структура навчальної дисципліни**

| Назви змістових модулів і тем                                                                         | Кількість годин |        |              |     |   |     |      |              |              |    |     |     |      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|--------|--------------|-----|---|-----|------|--------------|--------------|----|-----|-----|------|
|                                                                                                       | денна форма     |        |              |     |   |     |      | Заочна форма |              |    |     |     |      |
|                                                                                                       | тижні           | усього | у тому числі |     |   |     |      | усього       | у тому числі |    |     |     |      |
|                                                                                                       |                 |        | л            | сем | п | лаб | с.р. |              | л            | п  | лаб | інд | с.р. |
| 1                                                                                                     |                 | 2      | 3            | 4   | 5 | 6   | 7    | 8            | 9            | 10 | 11  | 12  | 13   |
| <b>Модуль 1. Базові положення проектного аналізу. Процедури прийняття рішень у проектному аналізі</b> |                 |        |              |     |   |     |      |              |              |    |     |     |      |
| Тема 1. Концепція проекту та його життєвий цикл                                                       | 1               |        | 2            | -   | 2 | -   | 58   | 8            | 1            | 1  | -   | -   | 12   |
| Тема 2. Концепція витрат і вигод у проектному аналізі,                                                | 2               |        | 2            | -   | 2 | -   |      | 9            | 1            | 1  | -   | -   | 11   |

|                                                                       |          |            |           |          |           |          |           |            |          |          |          |          |            |
|-----------------------------------------------------------------------|----------|------------|-----------|----------|-----------|----------|-----------|------------|----------|----------|----------|----------|------------|
| цінність грошей у часі                                                |          |            |           |          |           |          |           |            |          |          |          |          |            |
| Тема 3. Грошовий потік                                                | 3        |            | 2         | -        | 2         | -        |           | 8          | -        | 1        | -        | -        | 11         |
| Тема 4. Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень | 4-5      |            | 4         | -        | 4         | -        |           | 9          | 1        | 1        | -        | -        | 11         |
| Тема 5. Динамічний аналіз безбитковості проекту                       | 6        |            | 2         | -        | 2         | -        |           | 8          | -        | 1        | -        | -        | 11         |
| Тема 6. Оцінка і прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності   | 7-8      |            | 4         | -        | 4         | -        |           | 8          | 1        | 1        | -        | -        | 11         |
| <b>Разом за змістовим модулем 1</b>                                   | <b>x</b> | <b>90</b>  | <b>16</b> | <b>-</b> | <b>16</b> | <b>-</b> | <b>58</b> | <b>50</b>  | <b>4</b> | <b>6</b> | <b>-</b> | <b>-</b> | <b>67</b>  |
| <b>Модуль 2. Функціональні аспекти проектного аналізу</b>             |          |            |           |          |           |          |           |            |          |          |          |          |            |
| Тема 7. Маркетинговий аналіз                                          | 9        |            | 2         | -        | 2         | -        |           | 5          | 1        | –        | -        | -        | 10         |
| Тема 8. Технічний аналіз                                              | 10       |            | 2         | -        | 2         | -        |           | 4          | –        | –        | -        | -        | 10         |
| Тема 9. Інституційний аналіз                                          | 11       |            | 2         | -        | 2         | -        |           | 4          | –        | –        | -        | -        | 9          |
| Тема 10. Екологічний аналіз                                           | 12       |            | 2         | -        | 2         | -        | 32        | 6          | 1        | –        | -        | -        | 9          |
| Тема 11. Соціальний аналіз                                            | 13       |            | 2         | -        | 2         | -        |           | 6          | 1        | –        | -        | -        | 9          |
| Тема 12. Фінансовий аналіз                                            | 14       |            | 2         | -        | 2         | -        |           | 7          | 1        | 1        | -        | -        | 10         |
| Тема 13. Економічний аналіз                                           | 15       |            | 2         | -        | 2         | -        |           | 6          | –        | 1        | -        | -        | 10         |
| <b>Разом за змістовим модулем 2</b>                                   | <b>x</b> | <b>60</b>  | <b>14</b> | <b>-</b> | <b>14</b> | <b>-</b> | <b>32</b> | <b>40</b>  | <b>4</b> | <b>2</b> | <b>-</b> | <b>-</b> | <b>67</b>  |
| <b>Усього годин</b>                                                   | <b>x</b> | <b>150</b> | <b>30</b> | <b>-</b> | <b>30</b> | <b>-</b> | <b>90</b> | <b>150</b> | <b>8</b> | <b>8</b> | <b>-</b> | <b>-</b> | <b>134</b> |

### 3. Теми лекцій

| № з/п | Назва теми                                                            | Кількість годин |
|-------|-----------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1.    | Концепція проекту та його життєвий цикл                               | 2               |
| 2.    | Концепція витрат і вигод у проектному аналізі, цінність грошей у часі | 2               |
| 3.    | Грошовий потік                                                        | 2               |
| 4.    | Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень         | 4               |
| 5.    | Динамічний аналіз безбитковості проекту                               | 2               |
| 6.    | Оцінка і прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності           | 4               |
| 7.    | Маркетинговий аналіз                                                  | 2               |
| 8.    | Технічний аналіз                                                      | 2               |
| 9.    | Інституційний аналіз                                                  | 2               |
| 10.   | Екологічний аналіз                                                    | 2               |
| 11.   | Соціальний аналіз                                                     | 2               |
| 12.   | Фінансовий аналіз                                                     | 2               |
| 13.   | Економічний аналіз                                                    | 2               |
|       | Разом                                                                 | 30              |

#### 4. Теми практичних занять

| № з/п | Назва теми                                                            | Кількість годин |
|-------|-----------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1.    | Концепція проекту та його життєвий цикл                               | 2               |
| 2.    | Концепція витрат і вигод у проектному аналізі, цінність грошей у часі | 2               |
| 3.    | Грошовий потік                                                        | 2               |
| 4.    | Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень         | 4               |
| 5.    | Динамічний аналіз беззбитковості проекту                              | 2               |
| 6.    | Оцінка і прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності           | 4               |
| 7.    | Маркетинговий аналіз                                                  | 2               |
| 8.    | Технічний аналіз                                                      | 2               |
| 9.    | Інституційний аналіз                                                  | 2               |
| 10.   | Екологічний аналіз                                                    | 2               |
| 11.   | Соціальний аналіз                                                     | 2               |
| 12.   | Фінансовий аналіз                                                     | 2               |
| 13.   | Економічний аналіз                                                    | 2               |
|       | Разом                                                                 | 30              |

#### 5. Теми самостійної роботи

| № з/п | Назва теми                                                                                                | Кількість годин |
|-------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------|
| 1.    | Самостійна робота 1. Базові положення проектного аналізу. Процедури прийняття рішень у проектному аналізі | 58              |
| 2.    | Самостійна робота 2. Функціональні аспекти проектного аналізу                                             | 32              |
|       | Разом                                                                                                     | 90              |

#### 6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

*(вибрати необхідне чи доповнити)*

- усне або письмове опитування;
- співбесіда;
- тестування;
- захист проектів.

#### 7. Методи навчання *(вибрати необхідне чи доповнити)*:

- метод проблемного навчання;
- метод практико-орієнтованого навчання;
- кейс-метод;
- метод проектного навчання;
- метод навчальних дискусій та дебат;
- метод командної роботи, мозкового штурму.

#### 8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

### 8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

| Вид навчальної діяльності                                                                                 | Результати навчання                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | Оцінювання |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------|
| <b>Модуль 1. Базові положення проектного аналізу. Процедури прийняття рішень у проектному аналізі</b>     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |            |
| Практична робота 1. Концепція проекту та його життєвий цикл                                               | ПРН. 1, 4, 5, 20. Знати. Теоретичні основи розробки, оцінювання та реалізації інвестиційних проектів. Стандарти міжнародних організацій (IFC, WB, UNIDO) у сфері проектного аналізу. Основні типи проектів та специфіку їх реалізації у різних секторах економіки. Алгоритм та інструменти прийняття інвестиційних рішень. Підходи до формування структури витрат і доходів проекту. Поняття дисконтованого грошового потоку, граничної ефективності та вартості капіталу. Аналіз ризиків і невизначеності.<br>Уміти. Розробляти структуру інвестиційного проекту відповідно до сучасних вимог. Аналізувати зовнішнє середовище проекту, включаючи ринкову ситуацію та конкурентів. Створювати фінансову модель проекту з прогнозом доходів, витрат, прибутку, грошового потоку. Розраховувати ключові показники ефективності інвестицій. Застосовувати якісні та кількісні методи оцінки ризику. Оцінювати інституційну спроможність реалізації проекту. Працювати з реальними кейсами, аналізувати типові помилки і фактори успішності проектів. | 5          |
| Практична робота 2. Концепція витрат і вигод у проектному аналізі, цінність грошей у часі                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 8          |
| Практична робота 3. Грошовий потік                                                                        |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 8          |
| Практична робота 4. Стандартні фінансові та неформальні критерії прийняття рішень                         |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 15         |
| Практична робота 5. Динамічний аналіз беззбитковості проекту                                              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 8          |
| Практична робота 6. Оцінка і прийняття рішень в умовах ризику та невизначеності                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 20         |
| Самостійна робота 1. Базові положення проектного аналізу. Процедури прийняття рішень у проектному аналізі |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 6          |
| Модульна контрольна робота 1.                                                                             |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>30</b>  |
| <b>Всього за модулем 1</b>                                                                                |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | <b>100</b> |
| <b>Модуль 2. Функціональні аспекти проектного аналізу</b>                                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |            |
| Практична робота 7. Маркетинговий аналіз                                                                  | ПРН. 1, 4, 5. Знати. Соціально-економічні та екологічні аспекти проекту. Джерела фінансування проектів. Розраховувати економічну ефективність проектів за допомогою основних фінансово-економічних показників. Принципи оцінювання соціальної, екологічної та економічної доцільності проекту.<br>Уміти. Аналізувати доцільність реалізації проекту на основі комплексного дослідження                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                             | 8          |
| Практична робота 8. Технічний аналіз                                                                      |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 8          |
| Практична робота 9. Інституційний аналіз                                                                  |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 8          |
| Практична робота 10. Екологічний аналіз                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 8          |
| Практична робота 11. Соціальний аналіз                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 8          |
| Практична робота 12. Фінансовий аналіз                                                                    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 8          |

|                                                               |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |     |
|---------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| Практична робота 13. Економічний аналіз                       | зовнішнього і внутрішнього середовища. Приймати обґрунтовані управлінські рішення щодо доцільності інвестування, вибору джерел фінансування, пріоритетів реалізації проектів. Використовувати програмні засоби для проектного аналізу (MS Project, Excel, спеціалізовані модулі). Оцінювати інституційну спроможність реалізації проекту. Працювати з реальними кейсами, аналізувати типові помилки і фактори успішності проектів. | 8   |
| Самостійна робота 2. Функціональні аспекти проектного аналізу |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 14  |
| Модульна контрольна робота 2.                                 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 30  |
| Всього за модулем 2                                           |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                    | 100 |
| Навчальна робота                                              | $(M1 + M2)/2 * 0,7 \leq 70$                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        |     |
| Екзамен/залік                                                 | 30                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |     |
| Всього за курс                                                | $(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                              |     |

## 8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

| Рейтинг здобувача вищої освіти, бали | Оцінка за національною системою (екзамени/заліки) |
|--------------------------------------|---------------------------------------------------|
| 90-100                               | відмінно                                          |
| 74-89                                | добре                                             |
| 60-73                                | задовільно                                        |
| 0-59                                 | незадовільно                                      |

## 8.3. Політика оцінювання

|                                          |                                                                                                                                                                                                          |
|------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Політика щодо дедлайнів та перескладання | Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). |
| Політика щодо академічної доброчесності  | Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу   |
| Політика щодо відвідування               | Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)     |

## 9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни Проектний аналіз на навчальному порталі НУБіП України eLearn <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1832>;
- Музиченко А.О. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Проектний аналіз» для здобувачів ОП «Економіка підприємства» зі спеціальності 051 – Економіка першого (бакалаврського) рівня вищої освіти денної форми здобуття вищої освіти. Київ: ФОП Ямчинський В.В., 2025. 34 с.

## 10. Рекомендовані джерела інформації

1. Закон України Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реалізації інвестиційних проектів із значними інвестиціями. (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2023, № 90, ст.342).
2. Басюркіна Н.Й., Горбаченко С.А., Карпов В.А., Шевченко-Перепьолкіна Р.І. Проектний аналіз: навч. Посіб. Київ: Конкорд, 2025. 324с.
3. Ковшун Н.Е., Левун О.І. Аналіз та реалізація проектів: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2022. 350с.
4. Музиченко А. О. Стратегії залучення інвестицій в українську економіку: прогнози й виклики. Академічні візії, 2023. № 23.
5. Музиченко А.О., Гринчук Ю.С., Приходько К.О. Стратегічний аналіз конкурентоспроможності. Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. 2021. № 26. С. 35-45.
6. Музиченко А. О. Стратегії залучення інвестицій в українську економіку: прогнози й виклики: Академічні візії, 2023. № 23. DOI: <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.8385202>
7. Петракова К. О. Теоретико-методологічний аналіз взаємозв'язку економіки і політики у державному управлінні: монографія. Київ : Ямчинський О. В., 2021. 198 с.
8. Селіверстов В.В. Інвестування: підручник. Київ: Університетська книга, 2023. 480 с.
9. Верховна рада України URL: Режим доступу: [zakon.rada.gov.ua](http://zakon.rada.gov.ua)
10. Міністерство фінансів URL: <http://195.78.68.18/minfin/>
11. Державна казначейська служба URL: <http://treasury.gov.ua/>
12. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку: НКЦПФР URL: <https://www.nssmc.gov.ua/>
13. НБУ. URL: <https://www.bank.gov.ua>
14. Фінансові звіти емітентів цінних паперів URL: <https://smida.gov.ua/>
15. Державна служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
16. Державна фіскальна служба URL: [www.visnuk.com.ua/](http://www.visnuk.com.ua/) Департамент промисловості, інновації та науки URL: <https://industry.gov.au>